1. AMAÇ: Erciyes Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezinde hastane ortamında el hijyenine uygun standartların belirlenmesini sağlamaktır.

2. KAPSAM: Bu talimat hastane ortamında hasta bakımı, tedavisi, hastaya uygulanacak invaziv girişimler öncesinde ve sonrasında, cerrahi işlemler öncesinde ve sonrasında uygulamaya yönelik standartları kapsar.

3. KISALTMALAR:

4.TANIMLAR:

5. SORUMLULAR: Hasta tedavisinde, takibinde, bakımında, transferinde yer alan Tüm Çalışanlar.
EKK Koordinatörü: EKK Başkanı ve Hemşireleri.

6. FAALİYET AKIŞI
6.1. El Hijyeni Metodu:
6.1.1. Ellerde vücut sıvı ve salgılarıyla gözle görülebilir kirlenme olduğunda ve sporlu bakteri enfeksiyonlarında eller mutlaka su ve antiseptik özelliği olan sabun kullanılarak yıkanmalı ve kâğıt havlu ile kurulanmalıdır. Ellerde gözle görünür kirlenme yoksa %60-95 alkol içeren el dezenfektanıyla eller kuruyana kadar ovalanmalıdır.
6.2. El Hijyeni Sağlanması İçin Önerilen Durumlar:
6.2.1. Hasta ile her temas öncesinde ve sonrasında el hijyeni sağlanmalıdır.
6.2.2. Hasta çevresinde bulunan **yüzeyler ve tıbbi cihazlarla temas sonrası** hasta ile temas etmeden önce el hijyeni sağlanmalıdır.
6.2.3. Her türlü invaziv girişim (küçük/büyük cerrahi girişimler, periferik veya santral damar içi katater takılması, endotrakeal entübasyon vb.) ve **invaziv aletlerle temas** (üretral katater, periferik veya santral damar içi katater, endotrakeal tüp, mekanik ventilatör devreleri, drenaj tüp ve kataterleri vb.) **öncesinde ve sonrasında** el hijyeni sağlanmalıdır.
6.2.4. Aynı hasta üzerinde **kirli bölgeden temiz bölgeye geçilirken** eldiven çıkarılarak el hijyeni sağlanmalı, sonrasında gerekirse yeniden eldiven giyilmelidir.
6.2.5. İlaçların hazırlanması ve parenteral karışımların hazırlanmasına başlanmadan önce el hijyeni sağlanmalıdır.
6.2.6. Tüm çalışanlar işe başlamadan önce, yemek öncesinde, tuvalete girmeden önce ve sonra, işten ayrılmadan önce el hijyenini sağlamalıdır.
6.2.7. Eldiven giyilmesi gereken durumlarda, eldiven giymeden önce ve sonra el hijyeni sağlanmalı, temas sonrasında eldiven çıkarılarak yeniden el hijyeni sağlanmalıdır.
6.3. Hijyenik el yıkama işlemi aşağıdaki aşamalar izlenerek gerçekleştirilmelidir
6.3.1. El yıkama öncesinde bütün takılar (yüzük, saat, bileklik v.b) çıkarılmalıdır.
6.3.2. Eller suyla ıslatılmalıdır.
6.3.3. Sabun dağıtıcısından 3-5 ml sıvı sabun alınıp, Şekil 1'deki el yıkama hareketleri yapılmalıdır. Bu **işlem 40-60 sn süre ile yapılmalıdır.**
6.3.4. Akan su altında eller iyice durulanmalıdır.
6.3.5. Tek kullanımlık kağıt havlu ile eller kurulandıktan sonra musluk kağıt havlu ile kapatılmalıdır. Temiz ellerle musluğa dokunulmamalıdır.
6.4. El Ovalama İşlemi Aşağıdaki Aşamalar İzlenerek Gerçekleştirilmelidir
6.4.1. El ovalama öncesinde bütün takılar (yüzük, saat, bileklik v.b) çıkarılmalıdır.
6.4.2. Alkol bazlı el antiseptik solüsyonundan 3 ml alındıktan sonra, Şekil 2'deki el ovalama hareketleri yapılmalıdır. Bu **işlem 20-30 sn süre ile yapılmalı, solüsyon ellerde kuruyuncaya kadar devam edilmelidir**.
6.5. Cerrahi El Yıkama/Ovalama:
6.5.1. Cerrahi el hijyeni ameliyathanede ameliyat olacak vaka odasına steril olarak girecek herkes tarafından yapılması gereken işlemdir. Su ve sabunla yıkama ve akol bazlı el antiseptiği ile ovalama olmak üzere iki şekilde yapılır.
6.5.2. Cerrahi el hijyeni öncesinde bütün takılar (yüzük, saat, bileklik v.b) çıkarılmalıdır.
6.5.3. Cerrahi el hijyeni, cerrahi kıyafetler (ameliyathaneye özel forma, bone/kep/şapka ve maske) giyildikten sonra yapılmalıdır.
6.5.4.Yıkama tekniği kullanılıyorsa, eller ve ön kol antiseptik madde içeren sabun kullanılarak **3-5 dk süreyle ovalanarak sabunlanır** (günün ilk ameliyatından önce eller 5 dk yıkanmalıdır). Eller ve ön kol durulandıktan sonra eller yukarıda tutularak steril havlu ile kurulanmalıdır **(Şekil 3).**

6.5.5. Cerrahi el ovalama tekniği kullanılacaksa, ellerde gözle görülür kirlenme varsa ovalama öncesi su ve sabunla yıkanmalı, sonrasında **Şekil 4**'teki basamaklar takip edilerek yapılmalıdır.

6.6. El Hijyeninde Önemli Noktalar

6.6.1. Alkollü el dezenfektanı kullanılırken, ellerin ıslak olmamasına dikkat edilmelidir.

6.6.2. Eller yıkandıktan veya alkollü el dezenfektanıyla ovalandıktan sonra eldiven giyilecekse ellerin kuru olmasına dikkat edilmelidir.

6.6.3. Dermatit riskini artırabileceği için sıcak su kullanımından kaçınılmalıdır. Ellerin sık yıkanması ve alkollü el dezenfektanlarının kullanılması sonucu ellerde meydana gelecek kurumaya karşı, gün içerisinde sık sık nemlendirici kremler kullanılmalıdır.

6.6.4. El tırnaklar tırnak yatağını geçmemelidir. Suni tırnak ve oje kullanılmamalıdır.

6.6.5. Eldiven kullanımının el hijyeni gerekliliğini ortadan kaldırmadığı unutulmamalıdır.

6.6.6. El yıkama lavaboları başka amaçlarla kullanılmamalıdır.

Şekil 1. Hijyenik el yıkama işlemi:

Şekil 2. Alkol bazlı el antiseptiği ile el ovalama işlemi:

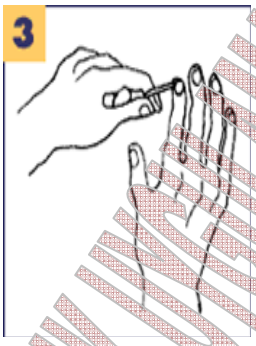
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

Şekil 3. Cerrahi el yıkama işlemi:

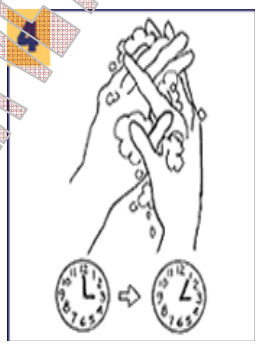
Cerrahi El Yıkama

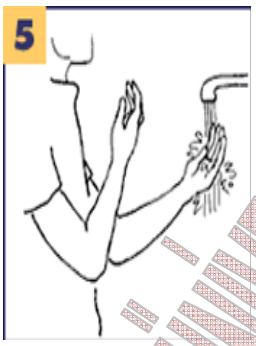
Yüzük, saat vb. takılar çıkarılmalı

Tırnak altları temizlenmeli

3-5 dakika elin tüm yüzeyleri yıkanmalı

Eller yukarıda olacak şekilde dirseklere kadar kollar yıkanmalı

Ellerden dirseğe doğru steril havlu ile kurulanmalı

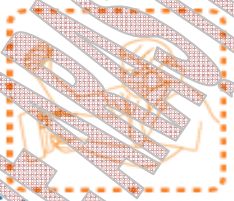
Eller yukarıda olacak şekilde önlük ve eldiven giyilmeli

ERCİYES ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

Şekil 4.

Cerrahi El Ovalama Tekniği

- Ameliyathanede sabun ve su ile el yıkama, cerrahi kıyafetler (ameliyathaneye özel forma, bone/kep/şapka ve maske) giyildikten sonra yapılmalıdır.
- Her cerrahi işlem öncesi, 1.-17. resimlerdeki uygulamalar dikkatle takip edilerek alkol bazlı el dezenfektanı ile cerrahi el hazırlığı yapılmalıdır.
- Ameliyat sonrası eldiven çıkartıldığında ellerde gözle görülür kirlenme varsa su ve sabunla yıkanmalıdır.

1 — 2 ml (2 doz)* alkol bazlı el dezenfektanı sol elin avucuna dirsek kullanılarak alınmalıdır.

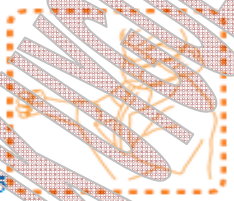
2 — Tırnakların dekontaminasyonu için 5 saniye boyunca sağ elin parmak uçları alkol bazlı el dezenfektanına daldırılarak ovalanmalıdır.

3

4

5

6

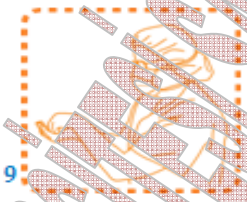

7

Şekil 3-7: El dezenfektanı sağ kol boyunca dirseğe kadar sürülmelidir, 10-15 saniye boyunca dezenfektan kuruyana kadar dairesel hareketlerle tüm kolun yüzeyine temas edildiğinden emin olunmalıdır.

8

9

10

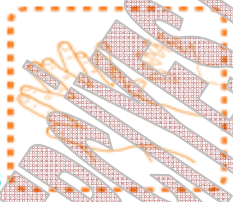
Şekil 8-10: Şekil 1-7'deki basamaklar sol el ve kol için tekrarlanmalıdır.

11 — Sol ele 2 ml (2 doz)* Alkol bazlı el dezenfektanı alınmalı, Şekil 12-17 takip edilerek bileklere kadar her iki el 20-30 saniye boyunca ovulmalıdır.

12 — Eller bileklere kadar alkol bazlı el dezenfektanı ile kaplanmalı, dairesel hareketlerle parmak araları ovulmalıdır.

13 — Sol elin arka yüzü bilek kısmı, sağ el avuçiçi ile ovulmalı ve aynı işlem diğer el için yapılmalıdır.

14 — Avuç içleri birbirine bakacak şekilde parmak araları ovulmalıdır.

15 — Parmak arkaları diğer elin avuç içine alınarak öne arkaya doğru yapılacak hareketlerle ovulmalıdır.

16 — Sol elin başparmağı sağ elin avuçiçine alınarak dairesel hareketlerle ovulmalıdır. Aynı işlem, diğer el için de uygulanmalıdır.

1 — Eller kuruduğunda, steril kıyafet ve eldivenler giyilebilir.

ERCİYES ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

7. İLGİLİ DOKÜMANLAR:

7.1. El Hijyeni Klavuzu, Hastane İnfeksiyonları Dergisi. Cilt 12, Ek 1, 2008.

7.2. http://www.who.int/infection-prevention/countries/surgical/NewSurgicalA3.pdf/06.09.2018

7.3. Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliği, 2018

7.4. Sağlıkta Kalite Standartları, T.C. Sağlık Bakanlığı, Sağlıkta Verimlilik, Kalite ve Akreditasyon Dairesi Başkanlığı, 2016

7.6. World Health Organization. WHO Guidelines on Hand Hygiene in Health Care. Geneva, Switzerland: World Health Organization Press, 2009

ERCİYES ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ